

**KAZANÇLARI BASİT USULDE
TESPİT EDİLEN MÜKELLEFLERDE
GELİR VERGİSİ İSTİSNASI
REHBERİ**

ÜCRETSİZDİR

Ayrıntılı Bilgi İçin

www.gib.gov.tr

Bu Rehber, yayım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıŐtır.

Mevzuat bilgilerine ve gncek haberlere, BaŐkanlıđımız;

- İnternet sayfasından,
- DođrulanmıŐ ve resmi sosyal medya hesaplarından,
- e-Posta bilgilendirme sisteminden,

ulaŐabilirsiniz.

Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı

Őubat/2023

Yayın No: 454

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
A. KAZANÇLARI BASİT USULDE TESPİT EDİLEN MÜKELLEFLER	5
1. Basit Usulde Ticari Kazancın Tespiti	6
2. Basit Usulde Tespit Olunan Kazançlarda Gelir Vergisi İstisnası	7
3. Basit Usule Tabi Olmanın Şartları	8
3.1. Genel Şartlar	8
3.2. Özel Şartlar	9
4. Basit Usulden Yararlanamayacak Olanlar	10
4.1. Bakanlar Kurulu Kararları ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler	12
5. Ortaklıklarda Basit Usule Tabi Olmanın Şartları	14
6. Basit Usulden Gerçek Usule Geçiş	14
7. Gerçek Usulden Basit Usule Geçiş	15
8. Basit Usulde Tespit Olunan Kazançlarda Özellik Gösteren Durumlar	17
B. KAZANÇLARI BASİT USULDE TESPİT OLUNAN MÜKELLEFLERDE DEFTER-BEYAN SİSTEMİ	21
C. BASİT USULE TABİ MÜKELLEFLERE İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR	23
1. Yıllık Beyanname Verilmemesi	23
2. Vergi Levhası Alınmaması	23
3. Bildirim Yükümlülüğü	24
3.1. İşe Başlama	24
3.2. Değişiklikler (Adres Değişikliği, İş Değişikliği, İşletmede Değişiklik)	25
3.3. İş Bırakma	25

4. Belge Düzeni	26
4.1. Kullanılacak Belgeler	26
4.2. Belge Temini	26
4.3. Belge Düzenlenmesinde Uyulacak Esaslar	27
4.4. Belgelerin İptali	27
4.5. Kayıtların Tutulması	28
4.6. İktisadi Kıymetlerin Satışında Belge Düzenlenmesi	28
4.7. Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Düzenlediği veya Kullandığı Tespit Edilen Mükelleflerin Durumu	29
5. Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü	29
6. Tevsik Zorunluluğu	29
7. Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanılması	30
8. Basit Usule Tabi Mükelleflerin Yanında Çalışan Ücretlilerin Durumu	30
9. İşyerinin Kira Olması Halinde Kira Ödemesi	32
10. Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Mükelleflerde Genç Girişimci Kazanç İstisnası	33
11. Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Mükelleflerde Katma Değer Vergisi Uygulanması	34

GİRİŞ

Bu Rehberde; basit usulde ticari kazancın tespiti, basit usule tabi mükelleflere sağlanan avantaj ve kolaylıklar, basit usulde gelir vergisi istisnası, basit usule tabi olmanın genel ve özel şartları, basit usulden yararlanamayacak olanlar ile basit usule tabi olanların uyması gereken diğer yükümlülükler hakkında açıklamalar ve örnekler yer almaktadır.

A. KAZANÇLARI BASİT USULDE TESPİT EDİLEN MÜKELLEFLER

Gelir Vergisi Kanununa göre ticaret ve sanat erbabı, kazancın tespit usulü bakımından ikiye ayrılmaktadır.

- Basit usulde ticari kazanç elde edenler
- Gerçek usulde (bilanço ve işletme hesabı esas) ticari kazanç elde edenler

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflere, gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden farklı olarak bir takım kolaylıklar sağlanmıştır.

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflere sağlanan avantaj ve kolaylıklar

- Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin ticari kazançları gelir vergisinden istisnadır.
- Basit usulde kazanç istisnasından yararlanacak olan mükellefler, istisna kapsamındaki bu kazançlar için yıllık beyanname vermeyecek ve diğer gelirleri (gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı vb.) dolayısıyla beyanname vermeleri halinde de bu kazançlarını beyannameye dâhil etmeyeceklerdir.
- Kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler tarafından defter tutulmaz. Alınan ve verilen belgelerin kayıtları “aracılık ve sorumluluk sözleşmesi” düzenlenen meslek odası veya meslek mensupları aracılığıyla Defter-Beyan Sistemi üzerinden tutulur.

-
- Vergi tevkifatı yapılmaz ve muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmez (Ancak 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı çalışanları bildirmekle yükümlü olanlar, muhtasar ve prim hizmet beyannamesi vermek zorundadırlar.).
 - Geçici vergi beyannamesi verilmez.
 - Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri KDV'den istisna edilmiş olup, bu mükellefler tarafından KDV Beyannamesi verilmeyecektir.

1. Basit Usulde Ticari Kazancın Tespiti

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark, faaliyetle ilgili olarak alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ve hâsılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır.

Kazancın bu şekilde tespiti sırasında emtia ticareti ile uğraşanlarca;

- Hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hâsılatla,
- Hesap dönemi başındaki emtia mevcudunun değeri giderlere,

ilave edilir. Ancak, kullanılan sabit kıymetler gider yazılmaz ve üzerlerinden amortisman hesaplanmaz.

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin defter tutma yükümlülükleri bulunmamaktadır.

Basit usule tabi mükellefler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanununun defter tutma hükümleri hariç bildirme, vesikalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler, ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

2. Basit Usulde Tespit Olunan Kazançlarda Gelir Vergisi İstisnası

7338 sayılı Kanunla, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 20/A maddesi ile basit usule tabi mükelleflerin ticari kazançları gelir vergisinden istisna edilmiştir. Basit usule tabi mükellefler, istisna kapsamındaki bu kazançlar için yıllık beyanname vermeyecek ve diğer gelirler dolayısıyla beyanname vermeleri halinde de bu kazançlarını beyannameye dâhil etmeyeceklerdir.

7338 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 20/A maddesi ile basit usule tabi mükelleflerin elde ettikleri ticari kazançları gelir vergisinden istisna edilmiş olup, kazancın tespiti, belge düzeni, kayıtların tutulması uygulaması ve mükellefiyetle ilgili diğer ödevlerin yerine getirilmesi hususlarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Dolayısıyla, basit usule tabi mükellefler; kazanç tespiti, kayıtlarının tutulması, belge düzeni ve mükellefiyetleri ile ilgili diğer yükümlülüklerini, mevcut mevzuat hükümleri kapsamında yerine getirmeye devam edeceklerdir.

Ticari kazançları basit usulde tespit edilmekte iken, Gelir Vergisi Kanununun 47 nci ve 48 inci maddelerinde yer alan şartları ihlal eden mükelleflerin ticari kazançları, izleyen takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirileceğinden, bu mükellefler şartların ihlal edildiği yıl için de söz konusu istisnadan yararlanabileceklerdir.

Takvim yılı içinde basit usulden gerçek usule geçen mükellefler, gerçek usule geçtikleri tarihe kadar elde ettikleri kazançları için istisnadan yararlanacak, bu tarihten sonra ise söz konusu istisnadan yararlanamayacaklardır.

Örnek 1: Kuaförlük faaliyetinde bulunan ve öteden beri basit usule tabi olan Mükellef (A), 2022 yılında elde ettiği kazancı dolayısıyla basit usulde tespit olunan kazançlarda gelir vergisi istisnasından yararlanacaktır. Mükellef (A), elde ettiği bu kazancı için beyanname vermeyecek olup başka bir geliri dolayısıyla beyanname vermesi halinde de bu kazancını beyannamesine dâhil etmeyecektir.

Gerçek usulde vergilendirilmekteyken izleyen takvim yılının başında basit usule geçen mükellefler, basit usule geçtikleri tarihten itibaren kazanç istisnasından yararlanabileceklerdir.

3. Basit Usule Tabi Olmanın Şartları

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci ve 48 inci maddelerinde yer alan genel ve özel şartları topluca taşıyanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

3.1. Genel Şartlar

1. Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde, iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamalarına bakılmaz.),

2. İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralananmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamının;

- Büyükşehir belediye sınırları içinde 2022 takvim yılı için 16.000 TL'yi aşmaması, (2023 takvim yılı için 35.000 TL)
- Diğer yerlerde 2022 takvim yılı için 10.000 TL'yi aşmaması, (2023 takvim yılı için 22.000 TL)

gerekmektedir.

3. Ticari, zirai veya mesleki faaliyetler dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olmamak.

Yukarıdaki 2 ve 3 numaralı bent hükümleri öteden beri işe devam edenlerde takvim yılı başındaki, yeniden işe başlayanlarda ise işe başlama tarihindeki duruma göre uygulanır. 2022 yılı tutarları 317 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2023 yılı tutarları ise 323 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

Bu kapsamda; 2023 yılı için belirtilen genel şartlardan herhangi birini sağlamayan kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, 2024 yılında gerçek usule tabi olacaktır.

3.2. Özel Şartlar

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların;

- Yıllık alımları tutarının 2022 takvim yılı için 200.000 TL'yi aşmaması (2023 takvim yılı için 440.000 TL) veya
- Yıllık satışları tutarının 2022 takvim yılı için 320.000 TL'yi aşmaması (2023 takvim yılı için 700.000 TL),

2. (1) numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hâsılatının;

- 2022 takvim yılı için 100.000 TL'yi aşmaması (2023 takvim yılı için 220.000 TL),

3. (1) ve (2) numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının;

- 2022 takvim yılı için 200.000 TL'yi aşmaması (2023 takvim yılı için 440.000 TL),

gerekmektedir.

Bu kapsamda; 2023 yılı için belirtilen özel şartlardan herhangi birini sağlamayan kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, 2024 yılında gerçek usule tabi olacaktır.

4. Kâr hadleri emsallerine göre düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için özel hadler;

Milli Piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kâr hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, (1) ve (3) numaralı sıralarda yazılı hadler yerine ilgili Bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle, Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır.

Buna göre, anılan maddelerin ticaretini yapan mükelleflerin 2023 takvim yılında da basit usulden yararlanabilmeleri için alış, satış veya hasılatlarının 31/12/2022 tarihi itibariyle 323 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtilen aşağıdaki hadleri aşmaması gerekmektedir.

Emtianın Cinsi	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde		Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Kalan Yerlerde	
	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)
Deđerli Kâđıt	750.000	840.000	900.000	1.090.000
şeker –ay	550.000	750.000	700.000	890.000
Milli Piy. Bil., Hemen Kazan, Süper Toto vb.	550.000	750.000	700.000	890.000
İki (Bira ve şarap Hariç) - İspirto– Sigara–Tütün	550.000	750.000	700.000	890.000
Akaryakıt (LPG hariç)	840.000	890.000	1.090.000	1.270.000

Belirtilen bu malların alım satımı ile uğraşanlar hakkında, basit usulün özel şartları bakımından yukarıdaki hadler dikkate alınmak suretiyle, 2/5/1982 tarihli ve 17682 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 136 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki hesaplamalar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Örnek 2: Bartın ilinde öteden beri manavlık faaliyetinde bulunan ve kazançları basit usulde tespit olunan Mükellef (B)'nin bu faaliyeti dolayısıyla 1/1/2022 – 31/12/2022 tarihleri arasında yapmış olduğu alımlarının tutarı 190.000 TL, satışlarının tutarı 304.000 TL'dir. Mükellefin işyeri kira tutarı ise 1/1/2022 tarihi itibarıyla yıllık 9.600 TL'dir.

2022 yılı için geçerli olmak üzere 317 Seri No.lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile basit usule tabi mükellefler için belirlenen yıllık alım haddi 200.000 TL, yıllık satış haddi 320.000 TL, kira bedeli ise 10.000 TL'dir. Buna göre; manavlık faaliyetinde bulunan Mükellef (B)'nin yıllık alım ve satım tutarı ile kira bedeli, belirtilen sınırları aşmadığından dolayı 2023 yılında da kazançları basit usulde tespit edilmeye devam edecek olup mükellef gelir vergisi istisnasından yararlanabilecektir.

4. Basit Usulden Yararlanamayacak Olanlar

Aşağıda belirtilen mükelleflerin kazançları, şartları taşımasalar dahi hiçbir şekilde basit usulde tespit edilmez.

1. Kollektif şirket ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortakları.
2. İkrazat (ödünç para verme) işleriyle uğraşanlar.
3. Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar.
4. Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar.
5. Sigorta prodüktörleri.
6. Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere tavassut (aracılık) edenler.
7. Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar.
8. Tavassut (aracılık) işi yapanlar (dayıbaşılar hariç).
9. Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler.
10. Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri (Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka on dört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç).

11. Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan iş grupları, sektörler, il ve ilçeler, büyükşehir belediyeleri dâhil olmak üzere il ve ilçelerin belediye sınırları (mücavir alanlar dâhil), belediyelerin nüfusları, yöreler itibarıyla veya sabit bir işyerinde faaliyette bulunulup bulunulmadığına göre gerçek usulde vergilendirilmesi gerekli görülenler.

4.1. Bakanlar Kurulu Kararları ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler

- **95/6430 Sayılı BKK ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler**

95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile (Erzurum, Diyarbakır ve Sakarya illeri, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyesi sınırları içerisine alınan yerlerden, yeni bağlanan mahallelerle birlikte 2000 yılı genel nüfus sayımındaki nüfusu 30.000'den az olan yerler ile 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında büyükşehir belediyesi kurulan ve büyükşehir belediyesi sınırları içerisine alınan yerler hariç) mücavir alan sınırları dâhil olmak üzere büyükşehir belediye sınırları içinde aşağıda belirtilen faaliyetleri yapan mükellefler, gerçek usulde vergilendirilme kapsamına alınmıştır.

- Her türlü emtia imalatı ile uğraşanlar
- Her türlü emtia alım-satımı ile uğraşanlar
- İnşaat ile ilgili her türlü işlerle uğraşanlar
- Motorlu taşıtların her türlü bakım ve onarım işleriyle uğraşanlar
- Lokanta ve benzeri hizmet işletmelerini işletenler
- Eğlence ve istirahat yerlerini işletenler

Bu mükellefler, basit usulden yararlanmaya ilişkin genel ve özel şartları taşıyıp taşımadıklarına bakılmaksızın gerçek usulde vergilendirileceklerdir.

Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan esnaf muaflığına ilişkin şartları topluca taşıyanlar, 95/6430 sayılı BKK kapsamına girmediklerinden, esnaf muaflığından yararlanabilmektedirler.

8/5521 Sayılı BKK ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler

Ülke genelinde uygulanmak üzere, zirai mahsul satın alarak bu mahsulleri kısmen veya tamamen tüketici dışında kalanlara satan ticaret erbabı 1/1/1983 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirme kapsamına alınmışlardır. Canlı hayvan alım-satımı faaliyeti anılan Kararname kapsamında değerlendirildiğinden, bu şekilde faaliyette bulunan mükellefler gerçek usulde vergilendirilecektir. Zirai mahsulün toptancı hallerinden veya ticari faaliyette bulunan sebze komisyoncularından sonraki teslim aşamaları 8/5521 sayılı Kararname kapsamı dışındadır.

92/2683 Sayılı BKK ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler

Ülke genelinde uygulanmak üzere, her türlü televizyon, video, radyo, teyp, müzik seti, disk-çalar, kamera, bilgisayar, soğutucu, çamaşır ve bulaşık makinesi, elektrikli süpürge, elektronik müzik aletleri, elektrikli dikiş makinesi ile elektrikle çalışan benzeri eşyaların alım-satımı ve üretimi ile uğraşan mükellefler 92/2683 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile gerçek usulde vergilendirme kapsamına alınmışlardır. Kararda yazılı malların yanında, diğer mal ve hizmetleri satan mükellefler de gerçek usulde vergilendirilmektedir.

Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen “elektrikle çalışan benzeri eşyalar” ibaresinden, doğrudan elektrik enerjisiyle çalışan veya elektrikle şarj edildikten sonra çalışan emtianın anlaşılması gerekmektedir. Bu Kararda belirtilen emtianın alım-satımı yoluyla ticaretinin yapılmasında, eski, yeni veya kullanılmış olma ayırımına gidilmeksizin, Kararda yer alan emtianların ticaretini yapanlar ile belirtilen işlerle uğraşan bütün mükellefler kapsama girmektedir.

Örnek 3: Kırşehir ilinde bilgisayar alım-satımı faaliyetinde bulunan Mükellef (C)'nin bu faaliyeti, 92/2683 sayılı Kararname kapsamında kaldığından bu mükellef gerçek usulde vergilendirilecektir.

5. Ortaklıklarda Basit Usule Tabi Olmanın Şartları

Ortaklıkların basit usule tabi olup olmadığının tespitinde, iş hacmi ölçüleri ile yıllık kira bedelleri toplu olarak dikkate alınır. Ortaklıklarda, ortakların birinin gerçek usule tabi olması diğer ortakları da gerçek usule tabi hale getirir.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında, Gelir Vergisi Kanununda belirtilen yıllık kira bedeli ve iş hacmi ölçüleri toplu olarak değerlendirilir.

6. Basit Usulden Gerçek Usule Geçiş

Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler dilekçelerinde belirttikleri tarihten veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirileceklerdir.

Örnek 4: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde kuaförlük yapan ve kazançları basit usulde tespit edilen Mükellef (D), vergi dairesine verdiği dilekçe ile 18/8/2022 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirme talebinde bulunmuştur. Mükellef (D), dilekçesinde belirttiği tarihten (18/8/2022) itibaren gerçek usulde vergilendirilecektir.

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesi kapsamındaki faaliyetlere başlayan mükellefler, bu faaliyetlerine başladıkları tarihten itibaren gerçek usulde vergilendirilecek olup, ticari kazançlarının basit usulde tespit edilmesi mümkün değildir.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ tarihini takip eden aybaşından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri tespit edilenlerin kazançları hiçbir suretle basit usulde tespit edilmez.

7. Gerçek Usulden Basit Usule Geçiş

Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin;

- Gelir Vergisi Kanununda yazılı genel şartları topluca taşınması,
- Arka arkaya son iki yıl alış, satış ve/veya hâsılat tutarlarının her biri özel şartlarda belirtilen hadlerden düşük olması,
- Yazılı talepte bulunması,

halinde, bu şartların gerçekleşmesini takip eden takvim yılından başlayarak basit usule geçmeleri mümkün bulunmaktadır. Gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bu şartın gerçekleşmesini izleyen yılın Ocak ayının başından otuz birinci günü akşamına kadar yazılı olarak bağlı buldukları vergi dairesine başvurmaları durumunda basit usule geçebileceklerdir. Bu uygulama kapsamında, 1/1/2023 tarihinden itibaren gerçek usulden basit usule geçmeye ilişkin şartların tespitine ve iki yıllık sürenin hesabına 1/1/2021 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Söz konusu mükelleflerin, anılan Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen faaliyetlerde bulunmaması ve diğer şartları da topluca taşınmaları gerekmektedir.

Örnek 5: Bursa ilinde marangozluk faaliyeti nedeniyle öteden beri gerçek usulde vergilendirilen mükellef (E)'nin 2021 ve 2022 yıllarında elde ettiği iş hâsılatı, ilgili yıllar için Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinde yer alan hâsılat haddinin

altında gerçekleşmiştir. Mükellef (E)'nin, diğery şartları da topluca taşıması ve 2023 yılının Ocak ayı içinde bağılı bulunduğı vergi dairesine yazılı olarak başvurması kaydıyla, 1/1/2023 tarihinden itibaren basit usulden yararlanması mümkündür.

Ayrıca, gerçek usule tabi mükellefler ile basit usule tabi olmanın şartlarını kaybeden mükelleflerin; kendi istekleriyle işlerini terk etmeleri ya da eş ve/veya çocuklarına devretmeleri hallerinde terk veya devir tarihini takip eden yılın başından itibaren iki yıl geçmedikçe basit usule dönmeleri mümkün değildir. Söz konusu iki yıllık sürenin nasıl hesaplanacağına ilişkin açıklamalar 283 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde (3.4 bölümü) yer almaktadır.

Gerçek usulde vergilendirilmekte iken basit usule geçen mükelleflerin, ellerinde bulunan belgeleri 283 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki (3.5 bölümü) açıklamalar doğrutusunda iptal ettirmeleri gerekmektedir.

Gerçek usulde vergilendirmeden basit usule geçiş ile ilgili ayrıntılı açıklamalar, 283 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğı ve 93 Seri No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılmıştır.

Örnek 6: Mükellef (F), gerçek usulde gelir vergisi mükellefi iken faaliyetini 8/6/2021 tarihinde terk etmiştir. Mükellef, 2022 yılında basit usule tabi olmanın şartlarını taşıyan mükellef (G) ile ortak olarak kantin işletmeciliğı faaliyetine başlamak istemektedir.

Mükellef (F)'nin gerçek usulde vergilendirildiğı faaliyetini terk ettiğı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren iki yıl sonra, diğery bir ifadeyle 1/1/2024 tarihinden itibaren diğery şartları da topluca taşıması kaydıyla basit usulden yararlanması mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle anılan tarihten önce (1/1/2024) faaliyete başlaması halinde kendisi ve ortağının ticari kazançlarının gerçek usulde tespit edilmesi gerekmektedir.

8. Basit Usulde Tespit Olunan Kazançlarda Özellik Gösteren Durumlar

Birden fazla ticari araçla veya birden fazla işyerinde faaliyette bulunma

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde belirtilen basit usule tabi olmanın genel şartlarından birisi de kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmaktır. İşinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartın ihlali sayılmamaktadır. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmadıklarına bakılmamaktadır.

- Basit usule tabi mükelleflerin, sahibi veya işleticisi sıfatıyla birden fazla motorlu araçla veya birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunmaları, Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı “kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak” şartının ihlali anlamına geleceğinden, bu şekilde faaliyette bulunan mükelleflerin basit usulden yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır.
- Basit usule tabi olan mükelleflerin, başka bir iş yerinde ücretli olarak çalışmaları, kendi işinde bilfiil çalışma veya bulunma şartının ihlali olarak kabul edilmekte ve bu mükelleflerin basit usulden faydalanmaları mümkün bulunmamaktadır. Ancak, işin başında bilfiil çalışmak veya bulunmak kaydıyla, basit usulde faaliyette bulunulmadığı zamanlarda ücretli olarak çalışılması (kısmi süreli çalışma veya mevsimlik işçi olarak çalışma gibi), işin başında bilfiil çalışma veya bulunma şartının ihlali sayılmayacaktır. Başka bir işyerinde ücretli olarak çalışan basit usule tabi mükelleflerin kendi işlerinde bilfiil çalışıp çalışmadıkları veya işlerinin başında bulunup bulunmadıkları hususu vergi dairelerince yoklama ile tespit edilecek ve mükellefiyet durumları bu tespite göre değerlendirilecektir.

Örnek 7: Taksi işletmeciliği faaliyetinde bulunan Mükellef (G), takvim yılı içerisinde ikinci bir ticari taksi olarak iki araçla faaliyette bulunmaya başlamıştır. Mükellef (G), iki taksi ile faaliyette bulunması dolayısıyla “kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak” şartını ihlal etmiş olacağından, takip eden takvim yılı başından itibaren basit usulden yararlanamayacak ve kazancı gerçek usulde tespit edilecektir.

Örnek 8: Çay ocağı işletmeciliği faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen Mükellef (H), bu faaliyetinin yanı sıra satın almış olduğu ticari taksi ile taksi işletmeciliği yapmaya da başlamıştır. İki ayrı faaliyette bulunulması basit usule tabi olmanın şartlarından olan Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı “kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak” şartının ihlali anlamına geleceğinden, Mükellef (H), takip eden takvim yılı başından itibaren basit usulden yararlanamayacak ve kazancı gerçek usulde vergilendirilecektir.

Örnek 9: Servis işletmeciliği faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen Mükellef (I), servis işletmeciliği faaliyetinin yanı sıra (A) firmasında da ücretli olarak çalışmaktadır. Mükellef (I)'nin servis işletmeciliği faaliyeti ile birlikte (A) firmasında ücretli olarak çalışması, basit usule tabi olmanın şartlarından olan Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı “kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak” şartının ihlali anlamına geleceğinden, Mükellef (I) basit usulden yararlanamayacak olup, kazancı gerçek usulde vergilendirilecektir.

Örnek 10: Taksi işletmeciliği faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen Mükellef (İ), bu taksiyi Mükellef (J)'ye kiraya vermiştir. Mükellef (İ)'nin ticari taksisini kiraya vermiş olması dolayısıyla elde ettiği kira geliri gayrimenkul sermaye iradı olarak vergilendirilecektir. Mükellef (J)'nin bu faaliyetinden elde ettiği kazancı ise şartları sağlaması halinde basit usulde tespit edilecek ve Mükellef (J) söz konusu kazanç istisnasından faydalanabilecektir.

İnternet ve benzeri elektronik ortamlarda faaliyette bulunma

Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde, 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançlarının basit usulde tespit olunacağı belirtilmiştir. Aynı Kanunun “Basit usulün hududu” başlıklı 51 inci maddesinde de basit usulden faydalanamayacak mükellefler bentler halinde sayılmıştır.

Buna göre;

- Basit usule tabi mükelleflerin, aynı faaliyetlerini internet ve benzeri elektronik ortamlarda da sürdürmesi basit usulün şartlarını ihlal sayılmayacaktır.
- Basit usule tabi olan mükellefin sürdürdüğü faaliyetinin dışında, internetten ve benzeri elektronik ortamlardan da başka bir faaliyette bulunması (Kanunun mükerrer 20/B maddesinde belirtilen faaliyetlerde bulunanlar hariç) durumunda, birden fazla alanda faaliyette bulunmuş olunacağından, söz konusu mükelleflerin basit usulden yararlanması mümkün bulunmamaktadır.
- Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinde yer alan faaliyetlerde veya bu maddenin verdiği yetkiye istinaden yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararlarında belirtilen faaliyetlerde bulunan mükellefler gerçek usulde vergilendirildiğinden bu mükelleflerin faaliyetlerini internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden yapmaları durumunda da gerçek usulde vergilendirilmeleri gerekmektedir.
- Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20/B maddesinde belirtilen sosyal içerik üreticiliği ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliği faaliyetlerinde bulunan ve bu faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla kazanç istisnasından faydalanan mükelleflerin, bu faaliyetlerde bulunması, şartları dahilinde basit usul kapsamında yürüttükleri faaliyetlerinin basit usule tabi olmasına engel değildir.

Örnek 11: Bolu ilinde hediyelik eşya imal ve satışı faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen Mükellef (K), söz konusu faaliyetini internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden de yapması halinde, Gelir Vergisi Kanununun 47 ve 48 inci maddelerinde yazılı şartları sağlaması kaydıyla, basit usulden faydalanmaya devam edecektir.

Örnek 12: İstanbul ilinde fotoğrafçılık ve fotoğraf malzemesi satışı faaliyetinde bulunan ve 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca büyükşehir belediye sınırları içerisinde her türlü emtia alım satımı ile uğraşanlar kapsamında gerçek usulde vergilendirilen Mükellef (L), işyerinden yaptığı faaliyetine son vererek, söz konusu faaliyetini internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden yapmaya başlamıştır. Mükellef (L)'nin, fotoğrafçılık ve fotoğraf malzemesi satış faaliyetini internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden yapması halinde de 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca gerçek usulde vergilendirilmesine devam edilecektir.

Örnek 13: İzmir ilinde büyükşehir belediye sınırları içinde terziilik faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen Mükellef (M), terziilik faaliyetinin yanı sıra internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden giyim eşyası satışı yapmaya başlamıştır. Mükellef (M), giyim eşyası satışı yapmaya başlaması nedeniyle, 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca büyükşehir belediye sınırları içerisinde her türlü emtia imalatı ve alım satımı ile uğraşanlar kapsamına girmiştir. Mükellef (M), bu şekilde faaliyete başladığı tarihten itibaren gerçek usulde vergilendirilecektir.

Örnek 14: Kuaförlük faaliyeti nedeniyle basit usule tabi olan mükellef (N) 2022 yılında bu faaliyetinden 30.000 TL kazanç elde etmiştir. Mükellef (N), bu faaliyetinin yanı sıra sosyal içerik üreticiliği faaliyetinden, Kanunun mükerrer 20/B maddesi uyarınca istisna kapsamında 40.000 TL kazanç elde etmiştir.

Mükellef (N)'nin, Kanunun mükerrer 20/B maddesi uyarınca istisna kapsamında elde ettiği kazancı, kuaförlük faaliyeti nedeniyle basit usule tabi olmasını etkilemeyecektir. Mükellef (N), her iki kazancı için de yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeyecektir.

Diğer taraftan Mükellef (N)'nin, sosyal içerik üreticiliği faaliyetinden elde ettiği kazancın Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin dördüncü gelir diliminde yer alan (2022 takvim yılı için 880.000 TL, 2023 takvim yılı için 1.900.000 TL) tutarı aşması halinde sosyal içerik üreticiliği faaliyetinden elde ettiği kazancı için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermesi gerekmektedir.

B. KAZANÇLARI BASİT USULDE TESPİT OLUNAN MÜKELLEFLERDE DEFTER-BEYAN SİSTEMİ

Basit usule tabi olan mükellefler; 1/1/2018 tarihinden itibaren defter-beyan sistemini kullanmak zorundadırlar. Sistem ile kayıtlarını elektronik ortamda tutabilecekler, bildirim ve dilekçeleri elektronik ortamda verebileceklerdir.

Basit usule tabi olan mükelleflerin, sistemi kullanmaya başlayacakları takvim yılından önceki ayın son gününe kadar (bu gün dâhil) www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden veya gelir vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesi aracılığıyla başvuru yapmaları gerekmektedir.

Basit usule tabi mükellefler başvurularını;

- Kendileri,
- Aralarında 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin ekinde yer alan “Defter-Beyan Sistemi Kullanımı Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi (Meslek Odaları ile Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Üyeleri İçin)” düzenledikleri meslek odaları,
- 340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan “Elektronik Beyanname Gönderme Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” imzaladıkları meslek mensupları,

aracılığıyla yapabileceklerdir.

Yeni mükellefiyet tesis ettiren basit usul mükellefleri; kendileri veya yukarıda belirtildiği şekilde aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği meslek mensupları ya da meslek odaları aracılığıyla **işe başlama bildirimini verdiği günü izleyen yedinci iş günü mesai saati sonuna kadar** gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapacaklardır. Söz konusu başvuru işe başlama bildirimini verdiği günü izleyen yedinci iş gününün sonuna (saat 23.59'a) kadar **www.defterbeyan.gov.tr** adresi üzerinden de yapılabilecektir.

Basit usule tabi mükelleflerden;

- Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenlerin, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından önce,
- Mevcut işine Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen faaliyetleri ilave edenlerin, bu faaliyetlere başladıklarına ilişkin bildirimini verdiği günü izleyen yedinci iş günü sonuna kadar,
- Gerçek usulde vergilendirilmekte iken Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yer alan düzenleme gereği basit usule tabi olmayı yazı ile talep eden mükelleflerin ise, anılan maddede belirtilen şartların gerçekleştiği takvim yılının son gününe (bu gün dâhil) kadar,

kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği meslek odası veya meslek mensupları aracılığıyla www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden elektronik ortamda veya gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapmaları gerekmektedir.

Sisteme, İnteraktif Vergi Dairesi (<https://ivd.gib.gov.tr>) şifresi ya da vergi dairelerinden alınan "kullanıcı kodu" ve "şifre" bilgileri ile **www.defterbeyan.gov.tr** adresi üzerinden giriş yapılacaktır.

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin, alış ve giderleri ile satış ve hasılatlarına ilişkin üçer aylık kayıtları, izleyen ayın sonuna kadar Defter Beyan Sistemine kaydetmeleri gerekmektedir.

Defter-Beyan Sistemine ilişkin 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

C. BASİT USULE TABİ MÜKELLEFLERE İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR

1. Yıllık Beyanname Verilmemesi

Gelir Vergisi Kanununa 7338 sayılı Kanun ile eklenen mükerrer 20/A maddesine göre; kazançları basit usulde tespit olunan ticaret ve sanat erbabının, 1/1/2021 tarihinden itibaren elde ettikleri ticari kazançları gelir vergisinden istisna edilmiştir. Böylece basit usule tabi olan mükellefler 2022 yılı ticari kazançları üzerinden 2023 yılında yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeyeceklerdir. Diğer gelirleri nedeniyle (gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı, vb.) 2023 yılı Mart ayında verilecek yıllık gelir vergisi beyannamesine de bu kazançlarını dâhil etmeyeceklerdir.

Örnek 15: Taksi işletmeciliği faaliyeti dolayısıyla basit usule tabi olan ve bu faaliyetinden 2022 yılında 80.000 TL kazanç elde eden Mükellef (O), aynı yıl sahibi olduğu konutundan da 30.000 TL kira geliri elde etmiştir.

Bu durumda, 2022 yılında taksicilik faaliyetinden elde ettiği kazancı gelir vergisinden istisna olduğundan Mükellef (O), kira geliri için vereceği yıllık gelir vergisi beyannamesine basit usulde tespit edilen ticari kazancını dâhil etmeyecektir.

2. Vergi Levhası Alınmaması

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesinde, gelir vergisi mükellefleri (kazancı basit usulde tespit edilenler dâhil) ile sermaye şirketlerinin her yıl Mayıs ayının son gününe kadar vergi tarhına esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı almak zorunda oldukları belirtilmiştir. Basit usule tabi mükelleflerin 1/1/2021 tarihinden itibaren Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesine göre tespit edilen ticari kazançları gelir vergisinden

istisna edildiğinden ve bu kazançlar için yıllık beyanname verilmeyeceğinden, bu kapsamda bulunan mükelleflerin ticari kazançları üzerinden vergi tarhiyatı yapılması söz konusu değildir. Dolayısıyla, ticari kazançları vergi tarhına esas olmayan basit usule tabi mükelleflerin vergi levhası alma zorunlulukları bulunmamaktadır.

3. Bildirim Yükümlülüğü

Basit usule tabi mükelleflerin vergi dairesine bildirmek zorunda oldukları hususlar şunlardır:

- İşe başlama
- Değişiklikler (adres değişikliği, iş değişikliği, işletmede değişiklik)
- İş bırakma

Basit usule tabi mükellefler işe başlama, adres, iş veya işyerlerinde meydana gelen değişiklikler ile iş bırakma bildirimlerini İnteraktif Vergi Dairesi aracılığıyla (<https://ivd.gib.gov.tr>) ve İnteraktif Vergi Dairesi Mobil uygulamasını kullanarak sistem üzerinden yapabilirler.

3.1. İşe Başlama

İşe başlama bildirimini basit usule tabi mükellef tarafından imzalanarak kendilerince veya Avukatlık Kanununa göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarınca işe başlama tarihinden itibaren **10 gün** içinde ilgili vergi dairesine yapılır.

İşe başlama/bırakma bildirimini 1136 sayılı Kanuna göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensupları tarafından imzalanarak yapılması hâlinde, ayrıca mükellefçe de imzalanmış olması aranmaz. Ancak mükellef imzası bulunmayan işe başlama/bırakma bildirimini 1136 sayılı Kanuna göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensupları tarafından imzalanarak yapılması hâlinde;

- Avukatlar için işe başlama bildiriminin yapılmasını da içeren vekâletnamenin aslı veya noter onaylı örneği ya da usulüne uygun olarak düzenlenen ve avukata verilmiş olan vekâletnamenin avukat tarafından uygunluğu onaylanmış imzalı bir örneği,
- Meslek mensupları için işe başlama bildiriminin yapılmasını da içeren vekâletnamenin aslı veya noter onaylı örneği ya da 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensupları ile mükellef arasında imzalanan ve işe başlama bildirimlerini vermeye ilişkin yetkiyi de içeren sözleşmenin aslı veya noter onaylı örneği,

aranır.

Mükellefiyet tesisi işlemleri için, İşe Başlama/Bırakma Bildirimiyle birlikte gerekli kontrol ve teyit işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla nüfus cüzdanının aslının vergi dairesi personeline ibraz edilmesi, işyeri bilgilerinin İşe Başlama/Bırakma Bildiriminde yer alan ilgili alanlara yazılması yeterlidir.

3.2. Değişiklikler (Adres Değişikliği, İş Değişikliği, İşletmede Değişiklik)

Mükellefler adres, iş veya işyerlerinde meydana gelen değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren **1 ay** içerisinde dilekçeyle bağlı oldukları vergi dairesine bildirmek zorundadırlar.

3.3. İşi Bırakma

Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder. Mükelleflerden işi bırakanların, bu durumu **1 ay** içerisinde vergi dairesine bildirmesi gerekmektedir.

Gerçek kişilerde ölüm işi bırakma hükmünde olup, ölüm halinde mirası reddetmemiş mirasçılar tarafından bildirimde bulunulması gerekir. Mirasçılardan herhangi birinin ölümü bildirmesi diğer mirasçıları bu ödevden kurtarır.

4. Belge Düzeni

4.1. Kullanılacak Belgeler

Kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, hasılatları ile ilgili olarak, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura, perakende satış vesikaları ve ilgili mevzuatta sayılan diğer belgeleri düzenlemek ve kullanmak zorundadırlar. Aynı zamanda kendilerine yapılan mal ve hizmet teslimleri için fatura, müstahsil makbuzu, gider pusulası ve Vergi Usul Kanunu gereğince uygun olan diğer belgeleri almak zorundadırlar.

“ Mükellefler, vergi matrahlarının tespiti ile ilgili giderlerini belgelendirmeye mecburdurlar.

4.2. Belge Temini

- Basit usule tabi mükelleflerin kullandıkları belgeler ve zarflar sadece Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) tarafından bastırılmaktadır.
- Bu mükellefler belgelerini bağlı oldukları oda veya birlikten temin edeceklerdir.
- Mükelleflerin bulunduğu yerde bağlı oldukları oda veya birlik yoksa veya bulunduğu yerde bağlı olacağı oda veya birlik kurulmamış ise; en yakın oda veya birliğe veya karma odaya kayıt yaptıracaklardır. Belgelerini de kayıt yaptırdığı bu odadan temin edeceklerdir.
- Basit usule tabi olup meslek odalarına üye kayıtları yapılamayan; traktörle nakliyecilik yapanlar, hususi oto ile ticari faaliyette bulunanlar, biçerdöver işletmecileri ile inşaat ustaları gibi mükellefler, kullanacakları belgeleri ikinci sınıf tüccarların tabi oldukları esaslar çerçevesinde (anlaşmalı matbaalara bastırmak veya noterlere tasdik ettirmek suretiyle) temin edebilecekleri gibi diledikleri takdirde faaliyette buldukları yerdeki herhangi bir oda veya birlikten de temin edebileceklerdir.

4.3. Belge Düzenlenmesinde Uyulacak Esaslar

Kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, ikinci sınıf tüccarların tabi olduğu usul ve esaslar dâhilinde belge düzenlemek durumundadırlar.

Ancak; Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesindeki yetkiye istinaden çıkarılan 215 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, basit usule tabi mükelleflerin;

- Belge vermedikleri günlük hasılatları için gün sonunda tek bir fatura düzenlemeleri,
- Düzenlenen faturanın alıcıya ilişkin bilgiler yerine "... tarihli toplam hasılat" ibaresinin yazılması,

şeklinde kolaylık sağlanmıştır.

Söz konusu uygulama, aynı usul ve esaslar dâhilinde 323 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile **31/12/2023 tarihine kadar** uzatılmıştır. Bu imkândan yararlanmak isteyen mükellefler, müşterilerinin istemeleri halinde fatura veya perakende satış vesikası (dolmuş işletenler hariç) vermek zorundadırlar.

4.4. Belgelerin İptali

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerden işlerini terk edenlerin kullanmadıkları belgelerin iptal işlemleri, belgeleri veren oda veya birliklerce yapılacaktır. Ancak, belgelerini anlaşmalı matbaalara bastırmak veya noterlere tasdik ettirmek suretiyle temin eden mükelleflerin belgelerinin iptali ise vergi dairelerince yapılacaktır.

İşini terk edenlerden, söz konusu belgeleri ibraz edemeyenler ile eksik belge ibraz edenler veya belgelerini kaybettiğini bildiren mükelleflerin durumu,

belgeyi veren oda veya birliklerce düzenlenen tutanak ile tespit edilecektir. İşini terk edenlerden belgelerini anlaşmalı matbaalara bastırmak veya noterlere tasdik ettirmek suretiyle temin eden mükelleflerden, belgeleri ibraz edemeyenler ile eksik belge ibraz edenler veya belgelerini kaybettiğini bildiren mükelleflerin işlemleri ise vergi daireleri aracılığı ile yapılacaktır. Bu mükellefler hakkında bir taraftan usulsüzlük cezası kesilirken, diğer taraftan ilgili dönem vergi matrahlarının tespiti için takdir komisyonuna sevk işlemi yapılır.

4.5. Kayıtların Tutulması

Basit usule tabi mükelleflerin kayıtları, mükelleflerin “Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” düzenledikleri meslek odaları veya meslek mensupları aracılığıyla Defter-Beyan Sistemi üzerinde tutulacaktır.

Basit usule tabi mükelleflerin alış ve giderleri ile satış ve hasılatlarına ilişkin üçer aylık kayıtlar, “Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” düzenledikleri meslek odaları veya meslek mensupları aracılığıyla izleyen ayın sonuna kadar Defter-Beyan Sistemine kaydedilir.

“ Vergi Usul Kanununun defter tutma mecburiyetine ilişkin hükümleri, Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları basit usulde tespit edilenler hakkında uygulanmaz.

4.6. İktisadi Kıymetlerin Satışında Belge Düzenlenmesi

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin taşıt ve diğer sabit kıymetlerini satmaları dolayısıyla fatura düzenleme yükümlülükleri bulunmamaktadır. Bu mükelleflerce yapılan taşıt satışlarının noter satış sözleşmesi ile diğer sabit kıymet satışlarının ise söz konusu sabit kıymetleri satın alan mükellefler tarafından düzenlenecek gider pusulası ile tevsik edilmesi mümkündür.

4.7. Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Düzenlediği veya Kullandığı Tespit Edilen Mükelleflerin Durumu

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren gerçek usulde vergilendirilmeye ve ikinci sınıf tüccarlara ilişkin hükümlere tabi olmaya başlarlar.

5. Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin, bir takvim yılı içinde aldıkları mallara ve hizmetlere ait alış belgeleri ve yaptıkları giderler ile hasılat belgeleri, kayıtlarının tutulduğu bürolarda muhafaza edilecektir. Cari takvim yılına ilişkin belgelerin ibrazı da bu bürolardan talep edilecektir.

Cari takvim yılı kayıtlarının tutulması ve vergilendirmeye ilgili tüm ödevler bürolarca yerine getirilecektir. Cari takvim yılına ait belgeler muhafaza edilmek üzere mükellefe teslim edilecek ve bu belgeler ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılı başından başlayarak 5 yıl süre ile mükelleflerce muhafaza edilecektir.

Mükelleflerce, bir takvim yılı içinde aldıkları mallara ve hizmetlere ait alış belgeleri ve yaptıkları giderler ile hasılat belgelerinin, ilgili buldukları yılı takip eden yıldan başlayarak 5 yıl süresince saklanması ve yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz edilmesi zorunludur.

6. Tevsik Zorunluluğu

Hazine ve Maliye Bakanlığına tanınan yetkiye istinaden;

- Birinci ve ikinci sınıf tüccarların,
- Kazançları basit usulde tespit edilentlerin,
- Defter tutmak zorunda olan çiftçilerin,

- Serbest meslek erbabının,
- Vergiden muaf esnafın,

kendi aralarında yapacakları ticari işlemler ile nihai tüketicilerden mal ve hizmet bedeli olarak yapacakları 7.000 TL'yi aşan tahsilat ve ödemelerini, aracı finansal kurumlar (5411 sayılı Kanunda tanımlanan banka, 6493 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları, 6475 sayılı Kanuna göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş.) kanalıyla yapmaları ve bu tahsilat ve ödemeleri söz konusu kurumlarca mevzuatlarına göre düzenlenen belgelerle (dekont, hesap bildirim cetveli, alındı vb.) tevsik etmeleri zorunludur.

Tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması, bu zorunluluğu ortaya çıkaran işleme ilişkin olarak Vergi Usul Kanununda yer alan belgeleri düzenleme zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

7. Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanılması

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerden isteyenler ödeme kaydedici cihaz kullanabileceklerdir.

8. Basit Usule Tabi Mükelleflerin Yanında Çalışan Ücretlilerin Durumu

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin kendi işyerlerinde bilfiil çalışmaları veya bulunmaları şarttır. Ancak, bu mükelleflerin işlerinde yardımcı işçi çalıştırmaları veya çirak kullanmaları bu şartı bozmayacaktır.

7349 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 64 üncü maddesi 1/1/2022 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Söz konusu düzenleme ile bu madde kapsamında bulunan; kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı yanında çalışanların elde ettikleri ücretler, işverenlerin tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmadığından tevkifata tabi olmayan ücret kapsamında değerlendirilecektir.

Ayrıca bu kapsamda bulunan hizmet erbabının vergi karnesi almasına ve karnesini vergi dairesine ibraz ederek vergilerini tarh ve tahakkuk ettirmesine gerek bulunmamaktadır. Bu kapsamda olanların 1/1/2022 tarihinden itibaren elde ettikleri tevkif suretiyle vergilendirilmemiş ücret gelirleri Gelir Vergisi Kanununun genel hükümlerine tabi olacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendi uyarınca, bu kapsamda bulunan hizmet erbabının 1/1/2022 tarihinden itibaren elde ettiği ücret gelirlerine ilişkin matrahlarının, asgari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını aşmaması halinde, istisna kapsamına giren bu ücretleri için yıllık beyanname verilmeyecektir.

Hizmet erbabının elde ettiği ücret gelirlerinin, istisna tutarını aşması halinde ise elde edilen ücret gelirinin tamamı yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecek ve hesaplanan gelir vergisinden asgari ücret üzerinden hesaplanan yıllık gelir vergisi mahsup edilerek ödenecek vergi hesaplanacaktır.

Örnek 16: Basit usule tabi mükellefin yanında çalışan Bay (Ö) tevkif suretiyle vergilendirilmemiş yıllık brüt 68.850 TL (aylık brüt ücret ilk 6 ay 5.004 TL, ikinci 6 ay ise 6.471 TL) ücret geliri elde etmektedir.

Bay (Ö)'nün 2022 yılında elde ettiği ücret gelirinin matrahı, asgari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını aşmadığından, istisna kapsamında kalan bu ücret geliri için yıllık beyanname verilmeyecektir.

Örnek 17: Basit usule tabi mükellefin yanında çalışan Bay (P) tevkif suretiyle vergilendirilmemiş aylık brüt 8.000 TL ücret geliri elde etmektedir.

Bay (P) tevkif suretiyle vergilendirilmemiş 2022 yılı toplam ücret gelirini 1–31 Mart 2023 tarihleri arasında yıllık beyannameyle beyan edecek ve yıllık beyanı üzerine yapılacak hesaplama aşağıdaki şekilde olacaktır.

BAY (P)'NİN YILLIK BEYANI						
BRÜT ÜCRET	SİGORTA PRİMİ	MATRAH	HESAPLANAN GELİR VERGİSİ	İSTİSNA MATRAH	ASGARİ ÜCRETİN VERGİSİ	ÖDENECEK GELİR VERGİSİ
96.000,00	14.400,00	81.600,00	15.532,00	58.522,50	10.104,50	5.427,50

9. İşyerinin Kira Olması Halinde Kira Ödemesi

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin vergi kesintisi yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Basit usule tabi mükellefler işyeri olarak kiraladıkları gayrimenkul için ödedikleri kira üzerinden vergi kesintisi yapmayacaklardır.

İşyeri kiralamalarında miktar sınırlaması olmaksızın kira ödemelerinin, banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. aracı kılınmak suretiyle, para yatırma veya havale, çek veya kredi kartı gibi araçlar kullanılmak suretiyle yapılan tahsilat ve ödemeler karşılığında dekont veya hesap bildirim cetvelleri düzenlendiğinden bu belgeler tevsik edici belge kabul edilecektir. Bankaların internet şubeleri üzerinden yapılan ödeme ve tahsilatlar da aynı kapsamdadır.

İşyeri kirasının, müşteriden alınan çek ile ödemesinin yapılması durumunda çekin elden kiralayan kişiye ciro edilmesi ve bu kişinin bankadan çeki tahsil etmesi ile tevsik şartı yerine getirilmiş sayılır.

Getirilen zorunluluklara uymayanlara kesilecek ceza, kazançları basit usulde tespit edilenler hakkında o yıl için belirlenen özel usulsüzlük cezası miktarından az

olmamak üzere her bir işlem için bu işleme konu tutarın %5'idir. Bu ceza kiracı ve kiralayana ayrı ayrı uygulanır.

10. Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Mükelleflerde Genç Girişimci Kazanç İstisnası

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesine göre, ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının 75.000 Türk lirasına kadar olan kısmı maddede belirtilen şartlarla gelir vergisinden müstesnadır. Ayrıca aynı maddede, istisna kapsamındaki faaliyetlerden kazanç elde edilmemesi veya istisna haddinin altında kazanç elde edilmesi hallerinde dahi yıllık beyanname verileceği belirtilmiş olup genç girişimcilerde kazanç istisnasından faydalanılabilmesi için beyanname verilmesi gerekmektedir. Basit usule tabi mükelleflerin Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesine göre tespit edilen ticari kazançları gelir vergisinden istisna edildiğinden ve bu kazançları beyan edilmeyeceğinden basit usule tabi mükelleflerin genç girişimcilerde kazanç istisnasından yararlanmaları söz konusu olmayacaktır.

Ancak kazancı basit usulde tespit edilen mükelleflerin, bu kazançlarının tamamının gelir vergisinden istisna edilmesi ve dolayısıyla beyanname verilmemesi nedeniyle genç girişimcilere yönelik olarak öngörülen 75.000 TL'lik kazanç istisnasından yararlanılmaması, bu mükelleflerin genç girişimci şartlarına haiz olup olmadıklarının tespitine engel teşkil etmemektedir. Dolayısıyla basit usule tabi mükelleflere talep etmeleri halinde 5510 sayılı Kanunun 81 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi kapsamında sağlanan sigorta prim teşvikinden yararlanmalarını teminen, bağlı buldukları vergi dairelerince Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi ve 292 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtilen şartları taşıyıp taşımadıklarına dair yazı verilmesi mümkün bulunmaktadır.

11. Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Mükelleflerde Katma Değer Vergisi Uygulaması

Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri KDV'den istisna edilmiş olup, bu mükelleflerin KDV Beyannamesi vermesine gerek bulunmamaktadır.

- Kazançları basit usule tabi mükellefler, mal teslimleri ve hizmet ifalarında KDV hesaplamayacakları için bunlardan mal ve hizmet alan mükelleflerin indirim konusu yapacakları bir KDV tutarı da söz konusu olmayacaktır.
- Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden mal ve hizmet satın alan kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, ödedikleri KDV'yi gider veya maliyet olarak dikkate alacaklardır.

Ancak, kazançları basit usulde tespit edilen ve işlemleri KDV'den istisna olduğu halde düzenledikleri belgelerde KDV gösteren veya "KDV dâhildir" mealinde bir şerhe (belgenin KDV satırını çizerek "KDV dâhildir" yazılması veya KDV satırı yerine belgenin herhangi bir yerine "KDV dâhildir" yazılması durumu değiştirmeyecektir.) yer veren mükellefler, bu belgelerde ayrıca gösterilen veya iç yüzde yoluyla hesaplanan KDV'yi takip eden ayın yirmi sekizinci günü sonuna kadar beyan edip ödemek zorundadırlar.

Kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, ilgili vergi dairesine yazılı başvuruda bulunarak vergiye tâbi tutulmalarını talep edebilirler. Vergi dairesince talep tarihinden itibaren bu mükellefler için üçer aylık dönemler halinde KDV mükellefiyetleri tesis edilir. Bu şekilde mükellef olanlar üç yıl geçmedikçe mükellefiyetten çıkamazlar. Mükellefler üç yıllık sürenin bitiminden önce mükellefiyetten çıkma talebinde bulunmadıkları takdirde mükellefiyetleri yeniden üç yıl süre ile uzatılmış sayılır.

GELİR İDARESİ
BAŞKANLIĞI

gibsosyalmedya